

Список літератури: 1. Журило А.Г. Выдающиеся металлурги и литейщики Харьковщины. Краткие очерки. / А.Г. Журило, Д.Ю. Журило. – Х. : Підручник НТУ «ХПІ», 2013. – 260 с. 2. Архив НТУ «ХПІ». Дело № 100434. Рьжков И.В. 3. Архивное дело И.В. Рьжкова в Киевском районном комиссариате гор. Харькова. 4. Архив НТУ «ХПІ». Дело № 88276. Анащенко Н.Н. 5. Архив НТУ «ХПІ». Дело № 8845. Василенко С.Ф.

*Пігарєва К.В.
м. Харків, Україна*

ВЗАЄМОДІЯ КЛАСИЧНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК ФАКТОР ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Розвиток конкуренції та приватної ініціативи, необхідність широкого впровадження сучасного обладнання та прогресивних технологій зумовили потребу в нових підходах до підготовки фахівців. У сучасних умовах про адекватність підготовки випускника вищого навчального закладу економічним та соціальним потребам ринку праці можна говорити лише в тому випадку, якщо вона буде ґрунтуватися не тільки на організаційних нововведеннях, але і на змінах по суті – у змісті, методах та технологіях навчання.

Сьогодні найбільш результативними є технології, що дозволяють організувати навчальний процес з урахуванням професійної спрямованості навчання, а також орієнтацією на особистість учня, його інтереси, схильності та здібності.

Будь-які інновації в галузі освіти ґрунтуються на застосуванні класичних методів навчання та їх модифікації.

Метод навчання – це вплив викладача на учня (слово «учень» тут і далі застосовано в широкому значенні, мається на увазі не лише вихованець середньої школи, а будь-яка особа, що отримує освіту, насамперед – студент), спрямований на вирішення завдань освіти, виховання і розвитку в процесі навчання.

Традиційні методи навчання базуються на інформаційно-ілюстративній діяльності викладача і репродуктивній діяльності студента. Студент знайомиться з невідомими йому фактами, шляхом міркувань, дій, вирішуючи задачу, осмислює їх і застосовує. При цьому у студента працює в основному асоціативна пам'ять, так як знання даються в готовому вигляді.

До традиційних методів навчання відносяться:
– лекції;

- семінари;
- навчальні кіно- та відеофільми.

Класичні методи мають ряд недоліків навіть в тому випадку, якщо лектор має найвищу кваліфікацію. Комунікація під час лекції в основному є односторонньою, і виняток становлять лише ситуації, коли лектор відповідає на запитання слухачів. Здебільшого студенти слухають, дивляться і, якщо не довіряють своїй пам'яті, конспектують за лектором, практично не маючи можливостей зворотного зв'язку, практики або контролю правильності розуміння викладеного матеріалу [1]. Засвоєння матеріалу в значній мірі залежить від характеристик досліджуваного матеріалу (зміст, складність, структурованість) і від того, наскільки широко під час лекції використовуються наочні засоби.

Перенесення знань, отриманих в ході лекції, в робочі умови залежить від того, наскільки структурованим є навчання і наскільки воно орієнтоване на практику. Традиційні методи не дозволяють враховувати різний рівень знань, професійного досвіду і здібностей учнів, і темп подання матеріалу визначається викладачем для групи в цілому. Незважаючи на ці недоліки, класичні методи використовуються найбільш часто при передачі і закріпленні найрізноманітніших знань. Багато поколінь студентів вчилися і продовжують вчитися, здебільшого отримуючи знання під час лекцій та семінарів, і те, що саме ці методи навчання на сьогоднішній день залишаються переважними, доводить їх достатньо високу ефективність.

Для того, щоб нівелювати перераховані вище недоліки класичних методів навчання і виконати необхідну умову сучасної парадигми освіти (готувати не вузьких спеціалістів, а скоріше стратегів, здатних на ризик, які вміють робити швидкий вибір і максимально рішуче діяти навіть в стресовій ситуації), необхідно доповнювати традиційні методи навчання інноваційними. Головна мета впровадження інноваційних методів в систему підготовки студентів полягає в тому, щоб розгорнути і реалізувати інтелектуальний потенціал нації, держави, суспільства. Саме такі методи створюють умови для формування і закріплення професійних знань, умінь і навичок у студентів, сприяють розвитку професійних якостей майбутнього фахівця. Використання викладачами інноваційних методів в процесі навчання сприяє подоланню стереотипів у викладанні різних дисциплін, виробленню нових підходів до професійних ситуацій, розвитку творчих, креативних здібностей студентів.

Ефективними формами навчальної роботи по впровадженню в освітній процес інноваційних процесів і формуванню ключових професійних компетенцій майбутніх фахівців є застосування різних активних форм і методів навчання: створення проектів, підготовка публічних ви-

ступів, дискусійне обговорення професійно важливих проблем, навчання у співпраці, створення проблемних ситуацій, підготовка професійно спрямованих відеофільмів і презентацій і т. д. Перехід від інформаційно-пояснювального навчання до інноваційно-дієвого пов'язаний із застосуванням у навчальному процесі нових комп'ютерних та різних інформаційних технологій, електронних підручників, відеоматеріалів, що забезпечують вільну пошукову діяльність; а також передбачає розвиток і особистісну орієнтацію [2]. Виходячи з цього, на сьогодні можна відзначити різні інноваційні методи навчання студентів. Зокрема, це проблемна та ігрова технології, технології колективної та групової діяльності, імітаційні методи активного навчання, методи аналізу конкретних ситуацій, метод проектів, навчання у співпраці, креативне навчання, інноваційна освітня проектна діяльність, лекція-прес-конференція, лекція-бесіда, лекція-візуалізація, лекція-диспут і т. д.

Як показує практика, використання інноваційних методів у професійно орієнтованому навчанні є необхідною умовою для підготовки висококваліфікованих фахівців. Використання різноманітних методів і прийомів активного навчання пробуджує у студентів цікавість до самої навчально-пізнавальної діяльності, що дозволяє створити атмосферу мотивованого, творчого навчання і одночасно вирішувати цілий комплекс навчальних, виховних, розвиваючих завдань.

Однак повністю відмовитися від класичних методів навчання, замінивши їх інноваційними, ми вважаємо недоцільним.

Педагогічні інновації аж ніяк не означають забуття досвіду традиційної педагогіки. В елітних європейських школах, в країнах-лідерах сучасної освіти не поспішають відмовлятися від традиційної педагогіки, абсолютно виправдано діють за принципами «не нашкодь» і «квапся повільно». Класична педагогіка – це, в першу чергу, багатовікова практика, перемога в самому жорсткому природному і штучному «відборі», мільярди учнів і мільйони педагогів у всіх країнах світу, акуратно розроблені, когерентні навчально-методичні комплекти за всіма існуючими галузями знань [3].

Предметний підхід, класно-урочну систему, пояснювально-ілюстративний метод навчання, орієнтацію на міцні знання основ наук, на формування системного, теоретичного мислення, на авторитет високої культури і особистості педагога – рано «списувати з корабля сучасності». І незважаючи на велику кількість плюсів продуктивних (інноваційних) методів навчання, їх неодмінно повинні доповнювати репродуктивні (традиційні) методи навчально-виховної роботи. Учень, який володіє діяльними методами, але не має відповідного «знанневого», предметно-фактичного багажу приречений на досить посередню оцінку,

з усіма можливими наслідками. Цінність ясних, системних знань в постмодерністському світі, котрий наразі переживає «дефолт інформації», буде тільки зростати.

Разом з тим, не можна заперечувати якісний стрибок в генезі інформаційних технологій, закривати очі на кардинальну зміну «соціальної ситуації розвитку» (Л.С. Виготський) сучасних дітей. Не можна не бачити очевидного – людство взагалі, і молода генерація зокрема, проходять якусь (не до кінця ще усвідомлену) «точку біфуркації», глобального переосмислення, здавалося непорушних постулатів минулого [4].

Світ вступає в нову якість. Система освіти повинна знайти адекватні відповіді на виклики часу.

Спираючись на міцний науковий фундамент (величезний евристичним потенціал в сучасних умовах, безперечно, мають ідеї культурно-історичної, діяльнісної психології), черпаючи високі зразки педагогічної майстерності із скарбниць традиційної педагогіки, будучи відкритими до самого передового світового досвіду, сучасна вища школа повинна здійснити справжню модернізацію.

Таким чином, можна зробити висновок, що сучасне навчання має відбуватися з застосуванням широкої палітри форм організації навчального процесу. Крім традиційної лекційно-семінарської форми, діяльність з освоєння програми курсової підготовки повинна протікати у вигляді: колективних обговорень; практичних занять; мозкового штурму; психолого-педагогічних майстерень; складання загальних та індивідуальних проектів настанов, повчань і дидактичних діалогів; обговорення та захисту індивідуальних проектів; аналізу аудіо та відеоматеріалів, стенограм занять.

При вмілому поєднанні класичних та інноваційних методів, навчання цілком може бути і проблемним, і пошуковим, і діалогічним, і діяльнісним – тобто таким, що включає студента у світ теоретичних зв'язків і відносин об'єктивної реальності. Майбутнє за творчим синтезом традиційної та інноваційної парадигм організації навчально-виховного процесу.

Список літератури: 1. Крившенко Л.П. Педагогика: учеб. / Л.П. Крившенко. – М.: ТК Велби Проспект, 2005. – 432 с. 2. Осмоловская И.М. Инновации и педагогическая практика. / И.М. Осмоловская// Народное образование. – 2010. – № 6. – С. 182–188. 3. Скрипко Л.Е. Внедрение инновационных методов обучения: перспективные возможности или непреодолимые проблемы? / Л.Е. Скрипко // Менеджмент качества. – 2012. – № 1. – С. 76–84. 4. Телегин М.В. Апологетика традиционного обучения. / М.В. Телегин. – М.: Де Ново, 2011 – 384 с.